

ADMINISTRATIONSGRUNDLAG FOR VANDFORSYNINGSLOVEN

Administrationsgrundlag
Godkendt af Plan, Miljø og Teknik
den 27.02.2024

Retningslinjer for behandling af sager inden for vandforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser og cirkulærer i Stevns Kommune

Formål med et administrationsgrundlag

Formålet med et administrationsgrundlag er at fastlægge retningslinjer for behandling af sager inden for vandforsyningsloven med tilhørende bekendtgørelser.

Definitioner

Almen vandforsyning/alment vandværk: forsyner mindst 10 husstande med drikkevand.

Ikke-almen vandforsyning: forsyner 2-9 husstande med drikkevand.

Enkeltindvinder/enkeltvandforsyner: vandindvindingsanlæg som forsyner 1 husstand med drikkevand.

Vandindvindingsanlæg: boring, brønd eller vandværk.

Kommunens opgaver inden for vandforsyningsområdet

- Vandforsyningsplan og indsatsplan
- Godkendelse af regulativer
- Borings- og vandindvindingsstilladelser
- Tilladelse til ændring af vandindvindingsanlæg
- Tilsyn med vandforsyningsanlæg
- Kontrol med vandkvaliteten
- Ejendommers tilslutninger til vandværker
- Sløjfning af brønde og boringer
- Godkendelse af takstblade

Politisk råderum

Området er detaljeret reguleret, hvilket betyder, at mulighederne for kommunale indsigelser (det politiske råderum) er ret begrænset.

Muligheder for at opstille retningslinjer eller begrænsninger er fortrinsvis at finde i kommunens vandforsyningsplan og indsatsplan.

Derudover omfatter råderummet:

- Om der skal gives tilladelse til ny vandindvinding
- Hvor vandindvindingen skal placeres
- Hvilke vilkår der skal stilles
- Hvor ofte der skal føres teknisk tilsyn med vandværkerne
- Hvor ofte der skal foretages kontrol med vandkvaliteten
- Fastlæggelse af principper for reaktioner ved utilfredsstillende vandkvalitet

Lovgrundlag

Lov om vandforsyning m.v. nr. 602 af 10/5/2022

Bekendtgørelse om vandforsyningsplanlægning nr. 831 af 01/07/2016

Bekendtgørelse om indsatsplaner nr. 912 af 01/07/2016

Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg nr. 1023 af 05/07/2023

Bekendtgørelse om sløjfning af borer og brønde på land nr. 1260 af 01/02/2013

Bekendtgørelse om uddannelse af person der udfører borer på land nr. 915 af 01/07/2016

Bekendtgørelse om vandindvinding og vandforsyning nr. 470 af 01/05/2019

Derudover findes en lang række cirkulærer og vejledninger, der fastsætter detaljerede beskrivelser og forskrifter. F.eks. er der bestemmelser om indholdet af ansøgninger og tilladelser, om hvordan borer skal udføres, hvordan sagsbehandlingen skal ske, samt hvornår og hvordan der skal reageres, hvis vandet ikke overholder de fastsatte kvalitetskrav.

Vandforsyningsloven fastslår, at man skal have tilladelse for at indvinde grundvand eller overfladevand. Det kræver også tilladelse at lave en ny boring eller ombygge et vandværk. Kommunen har kompetence til at give sådanne tilladelser.

Love og bekendtgørelser sætter rammer for tilladelserne og for kommunens tilsyn. F.eks. kan tilladelser kun gives for et begrænset tidsrum men max 30 år afhængig af vandtypen og formålet. Når tilladelser udløber, skal indvinderen ansøge om ny tilladelse.

Kommunen skal føre tilsyn med, at vandforsyning til husholdningsbrug for mere end én husstand og til kommerciel eller offentlig aktivitet, samt virksomheder med særlige sundhedsmæssige krav til vandforsyning undergår en regelmæssig kontrol, samt at vandet overholder de kvalitetskrav, der er fastsat i bekendtgørelsen, ligesom der også skal føres regelmæssigt tilsyn på vandværker.

I Vandområdeplan 2021-2027 er der anført konkrete miljømål og indsatser for grundvand. Det er forventningen i planen, at den generelle lovgivning på området, samt kommunernes regulering af vandindvindingen via indvindingstilladelserne vil medføre, at der ikke sker en forværring af grundvandsressourcens tilstand eller en overudnyttelse af samme.

Målgruppe

Ansøgninger om tilladelse kommer fra vandværker, erhvervsvirksomheder, brugere af markvanding og ejere af private brønde og borer.

Miljøstyrelsen, Styrelsen for Patientsikkerhed, interesseorganisationer samt personer med individuel interesse i sagens udfald kan klage over kommunens afgørelser.

Principper og retningslinjer for opgaveløsningen

Planer

Vandforsyningsplan

Vandforsyningsplanen omhandler forsyningsstrukturen, dvs. hvorledes vandforsyningen skal tilrettelægges, herunder hvilke almene vandforsyninger forsyningen skal bygge på, samt hvilke forsyningsområder de skal have.

Ved mindre ændringer i forsyningsstrukturen kan der udarbejdes tillæg til vandforsyningsplanen. Stevns Kommunes gældende vandforsyningsplan er fra 2010-2020.

Alle ejendomme i Stevns Kommune ligger i et alment vandværks naturlige forsyningsområde, og de har derfor alle krav på at blive forsynet fra et vandværk.

Indsatsplan

Indsatsplaner omhandler de indsatser som kommunen vil foretage for at beskytte grundvandet i de områder, der er fastsat af Miljøstyrelsen.

Indsatsplanerne skal udarbejdes på baggrund af statens grundvandskortlægninger. I Stevns Kommune er den seneste grundvandskortlægning fra 2023.

Indvindingsplan

Stevns Kommune har udarbejdet en indvindingsplan. Formålet med indvindingsplanen er at skabe et overblik over, hvor der er grundvandsressourcer tilgængeligt til en fremtidig bæredygtig indvinding. Målet er, at der både sikres rent vand til borgerne og til erhvervsindvinder i fremtiden.

Anvendelsen af grundvandsressourcen skal ske efter følgende prioritering:

1. Vand til befolkningens almindelige forsyning med drikkevand
2. Vand til opretholdelse af vandføring og vandstand i vådområder med henblik på at opfylde vandkvalitets- og naturbeskyttelsesmålsætninger
3. Vand til øvrige formål, herunder erhvervsformål og markvanding

I indvindingsplanen indgår også en vurdering af hvad man kan forvente af vilkår i en ny eller forhøjet indvindingstilladelse baseret på eksisterende data og boringer. Det vil dog altid være en konkret vurdering.

Regulativ

Vandværkerne skal jf. vandforsyningsloven udarbejde et regulativ, som skal godkendes af kommunen. Ved godkendelse af regulativerne tages der udgangspunkt i vejledningen: Normalregulativ for almene vandforsyninger af Naturstyrelsen, Miljøministeriet fra 2014.

Boretilladelser

Etablering af ny boring kræver tilladelse fra kommunen. Tilladelse gives på baggrund af en konkret vurdering. Der stilles en række vejledende minimumskrav til afstande mellem boring og forureningskilder, natur mm.

Når boringen er etableret, og det er bevist, at den kan levere den nødvendige mængde vand af en tilfredsstillende kvalitet, kan der gives en endelig indvindingstilladelse.

Kommunen kan give afslag på tilladelse, hvis det vurderes at en beskyttet naturtype eller anden vandindvinding påvirkes uacceptabelt.

Etablering af ny boring til almen vandforsyning (foreløbig tilladelse)

Kommunen giver normalt tilladelse, hvis vandværket kan dokumentere et behov, og at det stemmer overens med vandforsyningsplanen.

Etablering af ny boring ikke-almen vandforsyning

Kommunen giver som udgangspunkt ikke tilladelse til nye boringer til ikke-almen vandforsyning, da alle ejendomme jf. vandforsyningsplanen er beliggende indenfor almene vandforsyningernes naturlige forsyningsområder.

Etablering af ny boring til enkeltvandforsyning

Kommunen giver ikke tilladelse til nye boringer til husholdningsbrug, da alle ejendomme jf. vandforsyningsplanen er beliggende indenfor almene vandforsyningernes naturlige forsyningsområder.

Etablering af ny boring til erhverv

Tilladelse til nye boringer til erhvervsvirksomheder (herunder landbrug) træffes på baggrund af en konkret og individuel vurdering, herunder om vandværket kan forsyne virksomheden/landbruget, og om det er proportionalt.

Indvindingstilladelser

Foreløbig vandindvindingstilladelse

En foreløbig vandindvindingstilladelse gives normalt sammen med tilladelse til etablering af en ny boring til en almen vandforsyning eller erhverv. Den foreløbige vandindvindingstilladelse beskriver, med hvilken ydelse og på hvilken måde indvindingen må foregå fra den nye boring, med henblik på at undersøge om boringen kan benyttes til den ønskede indvinding.

Endelig vandindvindingstilladelse

Kommunen kan give en endelig indvindingstilladelse, hvis prøvepumpningen og analyse af grundvandet har vist, at boringens og grundvandsmagasinet ydelse er tilstrækkelig, at vandkvaliteten

er egnet til det ansøgte formål, og at indvindingen vurderes ikke at ville påvirke omgivelserne væsentligt.

Fornyet vandindvindingstilladelse

Når en vandindvindingstilladelse udløber, skal der som hovedregel gives en ny, hvis der fortsat er behov for vandet. Tilladelsen skal bl.a. forholde sig til formålet med indvindingen, til indretning og beskyttelse af borer, til hvordan vandet skal behandles, samt hvordan indvindingen påvirker omgivelserne.

Forøget vandindvindingstilladelse

Tilladelse til at øge en indvinding gives normalt, når der kan dokumenteres et vandbehov, når det eksisterende vandbehandlingsanlæg kan anvendes, samt hvis indvindingen er bæredygtig. Derudover skal det kunne dokumenteres, at den øgede indvinding ikke vil påvirke grundvandsmagasin og omgivelserne unødigt.

Tilladelse til indvinding af overfladevand

Tilladelse til indvinding af overfladevand fra recipient gives altovervejende kun til vanding af dyr, og kun i særlige tilfælde til markvanding. Det er ikke på samme måde som med grundvand, nødvendigt at give foreløbige tilladelser for at undersøge mængde og kvalitet. Bortset fra det, er tilladelsesproceduren den samme som for grundvand.

Kommunen skal vurdere, om indvindingen vil påvirke den ønskede recipient (vandløb eller sø), så de i vandplanen opstillede miljømål for recipienten ikke kan opnås. I sådanne tilfælde gives afslag på indvindingen.

Eksisterende borer og brønde hos enkeltindvindere

Vandforsyning fra egen boring/brønd kan opretholdes, så længe vandet ikke er sundhedsfarligt. Kommunen skal ikke opsøge viden om vandkvalitet fra indvindingsanlæg, der forsyner én husstand med vand uden at levere vandet som led i en kommerciel eller offentlig aktivitet. Får kommunen dog på anden måde kendskab til drikkevand, der er sundhedsfarligt f.eks. via sundheds- eller sociale myndigheder, skal kommunen beslutte, om der bør gives påbud om, at anlægget skal ophøre midlertidigt eller for bestandigt, eller om andre foranstaltninger, herunder at forbrugerne skal træffe sikkerhedsforanstaltninger.

Anden anvendelse af eksisterende borer og brønde hos enkeltindvindere

Ved etablering af anden drikkevandsforsyning på en ejendom, kræves der en indvindingstilladelse, hvis den overflødiggjorte boring eller brønd ønskes anvendt til et andet formål.

Tilladelse gives kun hvis følgende er opfyldt:

- Vandet skal anvendes til erhvervsmæssig brug, og det vurderes at det har en væsentlig betydning for ejerens erhverv på ejendommen.

- Indvindingsanlægget ikke på nogen måde kan være en trussel mod grundvandet.

Selv om ovenstående er opfyldt, giver kommunen afslag hvis:

- Hvis det vurderes at en beskyttet naturtype påvirkes uacceptabelt.
- Hvis vandet alene skal anvendes til privat brug som fx havevanding, bilvask og lignende¹

Ændring af vandbehandlingsanlæg

Indvinder skal søges om tilladelse til væsentlige ændringer på vandbehandlingsanlægget. Mindre ændringer kræver ikke tilladelse. Ændringer skal dog altid meddeles i en ansøgning til Stevns Kommune, som vil vurdere, om ændringen er væsentlig.

Kommunen giver kun tilladelse til avanceret vandbehandling på almene vandforsyninger.

Tilsyn med vandbehandlingsanlæg

Kommunen skal føre tilsyn med de tekniske anlæg ved vandforsyningsanlæg, der indvinder vand til drikkevand og som jf. drikkevandsbekendtgørelsen er omfattet krav om kontrolprogram, herunder vand der forsyner offentlige eller private institutioner eller har et kommercielt formål og vand der forsyner virksomheder, hvor fødevarer behandles eller sælges, herunder vand til rengøring af malkeudstyr m.v. samt til køling af mælk.

Tilsynet skal bl.a. omfatte anlæggets indretning og funktion, dets vedligeholdelses- og renholdelsestilstand samt en kontrol af vandkvaliteten.

Endvidere fører kommunen tilsyn med vandkvaliteten fra vandforsyningsanlæggene gennem løbende kontrol og sagsbehandling af indkomne vandanalyser fra de enkelte vandforsyningsanlæg, jf. Bekendtgørelse om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg.

Teknisk hygiejnisk tilsyn

Teknisk hygiejnisk tilsyn på almene vandværker foretages, hvor intet andet vurderes nødvendigt, hvert 3. år.

Hyppigheden af det tekniske tilsyn på andre tekniske anlæg fastsættes efter det aktuelle behov. Derudover foretager kommunen besigtigelse, f.eks. i forbindelse med sagsbehandling af vilkårsoverskridelser, borings- og indvindingsstilladelser og udarbejdelse af planer m.v.

¹ Besluttet i Natur-, Fritids- og Kulturudvalget den 24. september 2013.

Kontrol med vandkvaliteten

Almene vandforsyning

Kontrol med vandkvaliteten på almene vandforsyninger er omfattet af drikkevandsbekendtgørelsen og vandforsyningerne skal kontrollere vandet ved en regelmæssig kontrol, som skal fastlægges i et kontrolprogram. Kontrolprogrammet laves ud fra Miljøstyrelsens vejledning om kontrolprogrammer.

Kommunen kontrollerer løbende de modtagne analyserapporter. Ved overskridelser af drikkevandskriterierne, reageres efter de retningslinjer, der er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger.

Kommunens håndhævelse foregår i tæt dialog med Styrelsen for Patientsikkerhed og forsyningen/vandværket.

Ikke-almene vandværker

Kontrol med vandkvaliteten på ikke-almene vandforsyninger er omfattet af drikkevandsbekendtgørelsen og vandet skal kontrolleres ved en forenklet kontrol. Hyppigheden af den forenklete kontrol for ikke-almene vandforsyninger fastsættes af Stevns Kommune.

Kommunen kontrollerer løbende de modtagne analyserapporter. Ved overskridelser af drikkevandskriterierne, reageres efter de retningslinjer, der er beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger.

Kommunens håndhævelse foregår i tæt dialog med Styrelsen for Patientsikkerhed og forsyningen/vandværket.

Vandforsyning til én husstand (enkeltindvinder)

Kontrol med vandkvaliteten hos enkeltindvinder er ikke omfattet af drikkevandsbekendtgørelsen. Kommunen skal minimum hvert 5. år underrette ejeren af vandforsyningsanlægget om, at ejeren med fordel kan foretage en kontrol af vandet. Kommunen skal derudover underrette forbrugerne af vandet, om at vandet ikke er underlagt obligatorisk kontrol.

Hvis Stevns Kommune får analyseresultater fra enkeltindvinder, så kan der træffes afgørelse efter følgende principper:

- Hvor vandet vurderes at være sundhedsfarligt (efter drøftelse med Styrelsen for Patientsikkerhed), eller hvor der er nærliggende fare herfor, vil det medføre krav om at fremskaffe vand af tilfredsstillende kvalitet, inden for en overskuelig fremtid. Dette krav ledsages af anbefalinger til forholdsregler ved brugen af vandet i den mellemliggende periode, f.eks. ved anbefaling om at koge vandet. Retningslinjerne for hvorledes der reageres ved overskridelser af drikkevandskriterierne, bygger bl.a. på Miljøstyrelsens vejledning om håndtering af overskridelser af de mikrobiologiske drikkevandsparametre.

- I særlige tilfælde, hvor simple forholdsregler ikke vurderes at være tilstrækkelige, nedlægges der, i samråd med Styrelsen for Patientsikkerhed, helt eller delvist forbud mod brugen af vandet.

Vandforsyning til kommerciel eller offentlig aktivitet

Hvis en kommerciel eller offentlig aktivitet forsynes af vand fra enkeltindvinder eller ikke-almen vandforsyning, så skal kontrollen med vand kontrolleres ved en regelmæssig kontrol som fastlægges i et kontrolprogram.

Kontrolprogrammet laves på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning om kontrolprogrammer og evt. i samarbejde med anden myndighed.

Hvad der forstås som kommerciel eller offentlig aktivitet henvises til Miljøstyrelsens vejledning til drikkevandsbekendtgørelsen samt kommunens vurdering af hvilke aktiviteter, der er omfattet.

Andre indvindingsanlæg

Der kan i indvindingstilladelser være krav om udtagning af analyser. Dette kan være fastsat ud fra hensyntagen til risiko for forurening af grundvandet eller ændring af grundvandskemi som følge af indvindingen.

Tilslutning til vandværk

I vandforsyningsplanen er kommunen opdelt i forsyningsområder, hvor der til hvert område er knyttet et vandværk.

Hvis en ejendom ønskes tilsluttet til et vandværk, oplyser vandværket eller kommunen, hvilket vandværk der er forsyningsmulighed fra. Det enkelte vandværk oplyser om tilslutningsafgiften m.m., samt hvordan og hvornår tilslutning skal ske.

Enhver ejer, hvis ejendom ligger i vandforsyningens naturlige forsyningsområde, har ret til forsyning med vand til almindeligt husholdningsforbrug, til institutioner, til almindeligt landbrug og anden erhvervsvirksomhed, som benytter vand i mindre omfang.

Indlæggelse af og forsyning med vand sker på de vilkår, som er fastsat i regulativet og mod betaling jf. de godkendte takster.

Sløjfning af brønde og borer

Medfører bortfaldet af en tilladelse til indvinding, at en vandforsyningsbrønd eller boring bliver overflødig, eller har ejendommen samtidig en anden vandforsyning, som i det væsentlige kan erstatte forsyningen fra brønden eller boringen, kan kommunen påbyde, at brønden eller boringen sløjfes.

Hvis Stevns Kommune i forbindelse med tilslutning til vandværk, eller i forbindelse med anden sagsbehandling, bliver bekendt med en overflødig brønd eller boring, hvor der ikke er givet tilladelse til fortsat brug, vil den som hovedregel påbydes sløjfet.

Udgangspunktet for sløjfning af ubenyttede brønde og boringer er dog, at grundejerne på eget initiativ iværksætter sløjfningen, således at det ikke er nødvendigt at påbyde en sløjfning af brønd eller boring.

Se afsnit "Anden anvendelse af eksisterende boringer og brønde hos enkeltindvendere".

Tilladelse

Bliver en boring overflødig, skal boringen enten sløjfes eller tilproppes. En boring skal sløjfes hvis den ikke længere skal anvendes til indvinding af grundvand til husholdningsbrug, markvanding, industri og lignende, og/eller hvis der er risiko for forurening af grundvandet.

Såfremt ejeren kan dokumentere, at boringen inden for nærmeste fremtid – inden 5 år – kan sandsynliggøre, at boringen skal anvendes til indvinding af grundvand, kan der ansøges om en tilpropning af boringen (hvilende boring). Kommunen meddeler en tilladelse til hvilende boring med vilkår om, at der forinden boringen tages i brug igen, skal ansøges herom.

Tilladelse gives normalt:

- Hvis vandet hidtil og fremover skal anvendes erhvervsmæssigt, og det vurderes at det har væsentlig betydning for ejerens erhverv på ejendommen ex. markvanding, gartneri og lignende.
- Hvis boringen opfylder de i tilladelsen opstillede vilkår, det være sig teknisk og vandkvalitetsmæssigt.

Afslag gives normalt:

- Hvis vandet alene skal anvendes til havevanding, bilvask og lignende
- Til boring tæt ved nedsivningsanlæg, kloakledninger eller andre kendte forureningskilder
- Til boring som ikke er indrettet, så den giver tilstrækkelig sikkerhed mod forurening af grundvandet.

Godkendelse af takstblade

Stevns Kommune skal godkende det enkelte vandværks takstblad én gang om året. Der skal være overensstemmelse mellem takster, regulativ og regnskab.

Vandværkerne fremsender følgende senest 1. november hvert år:

- Kopi af det på generalforsamlingen godkendte regnskab for det forgangne år
- Driftsbudget for kommende år
- Investeringsplan
- Takstblad for kommende år

- Eventuel genberegning af hovedanlægsbidrag, hvis det er mere end 5 år siden sidst Kommunen godkender takstbladene senest den 31. december samme år.

Takstbladene er forskellige for de enkelte vandværker. Ved godkendelsen påser kommunen, at vandværkerne ved deres takster kan sikre den udbygning vandforsyningsplanen foreskriver, samt at alle ejendommene i et vandværks naturlige forsyningsområde kan tilsluttes vandværket på økonomisk rimelige vilkår.

Fremtidig kompetencefordeling

Forvaltningen har kompetence til at meddele afgørelser på baggrund af dette administrationsgrundlag. Som udgangspunkt følger forvaltningen det generelle niveau fastlagt i lovgivningen. Hvis der gives særligt begrundede afslag, eller der vurderes at indgå særlige forhold der ikke er beskrevet i administrationsgrundlaget, forelægges sagerne udvalget.

Udkast til vandforsyningsplaner og indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse forelægges altid udvalget til godkendelse inden disse offentliggøres.

Ændringer i administrationsgrundlag foretages løbende i henhold til ændring i lovgivning m.m.
Ændringer forelægges udvalg til godkendelse inden administrationspraksis ændres.